

Leveraging the European consensus to win the fight against homelessness

9-10.6.2016

Palais d'Egmont

Bryssel, Belgia

Y-Säätiön konferenssimatka Brysseliin 8-11.6.2016

Sari Timonen, Taina Hytönen, Pasi Ojala
Verkostokehittäjät & Housing First
Europe Hub, Y-Säätiö
24.6.2016

FEANTSA:n vuotuinen asunnottomuustyön konferenssi 9-10.6.2016

Eurooppalaisten asunnottomuustoimijoiden kattojärjestö FEANTSA:n vuotuinen asunnottomuustyön konferenssi järjestettiin tänä vuonna yhteistyössä Belgian sosiaalipoliittisen hallintoelimen kanssa. Konferenssi koostui kahdesta seminaaripäivästä, jossa torstaina 9.6 käsiteltiin asunto ensin –periaatteen merkitystä Euroopassa (*Housing First in Europe Conference- Latest Evidence for Policy and Practice*) ja perjantaina 10.6 työskenneltiin FEANTSA:n nostamien ajankohtaisten asunnottomuustyön osa-alueiden parissa (FEANTSA Policy Conference).

Keskeiseksi teemaksi ensimmäisenä seminaaripäivänä nousi asunto ensin -mallin periaatteiden mukainen toiminta etenkin tarkasteltuna eurooppalaisesta näkökulmasta: mitä AE -periaatteet tarkoittavat asunnon ja asumisen tuen suhteen ja missä konteksteissa AE -malli on osoittautunut kustannustehokkaaksi ja toimivaksi käytännöksi? Asunto ensin -periaatteen toimivuudesta on näyttöä mutta on myös oleellista säilyttää kriittinen näkökulma ja etsiä paikallisesti toimivia käytäntöjä. Erityisenä nostona torstain seminaarissa julkaistiin ainutlaatuinen asunto ensin -opas (Housing First Guide Europe), joka on Feantsa:n koordinoimana koottu yhteistyössä kansainvälisen asiantuntijatiimin kanssa.

Toisen seminaaripäivän keskiössä oli eurooppalainen konsensus asunnottomuustyössä yleisesti. Vuonna 2010 Belgian EU-puheenjohtajuuskaudella järjestettiin Euroopan komission ja Feantsa:n kanssa yhteistyössä eurooppalainen konsensuskokous asunnottomuudesta. Silloin saatiin aikaan yhteisymmärrys keskeisistä asunnottomuuteen liittyvistä kysymyksistä pohjaksi vahvemmalle asunnottomuuden vastaiselle työlle EU:ssa. Näiden periaatteiden toteutumisen seuranta nykyisessä EU:n poliittisessa kontekstissa oli tämän vuoden Feantsa:n politiikkakonferenssin fokuksessa. Mukana oli myös muita ajankohtaisia teemoja kuten asunnottomuuden kasvu viimeisen viiden vuoden aikana useimmissa EU:n jäsenmaissa.

Ajankohtaisia haasteita käsiteltiin perjantain seminaarissa aluksi asiantuntijapaneelin voimin, jossa oli mukana vaikuttamassa erityisasiantuntija **Peter Fredriksson** Ympäristöministeriöstä. Päivä jatkui työpajojen merkeissä, joissa käsiteltiin muun muassa nuorten asunnottomuuden ehkäisemistä, yleiseurooppalaisen liikkeen perustamista katuasunnottomuuden päättämiseksi ja asunnottomuuden aiheuttamien terveysvaikutusten merkitystä yksilölle ja yhteiskunnalle.

Asunto ensin

Ensimmäisen päivän mielenkiintoisimpiin puhujiin kuului kanadalainen **Cameron Keller** (*The Canadian experiment At Home/Chez Soi 2009-2013*), joka esitteli keskeisiä havaintoja asunto ensin -mallin mukaisesta asunnottomuustyöstä Kanadassa. Kanadassa havaittiin AE -mallin vaikuttavan konkreettisesti asunnottomuuden vähentämiseen, koska entisten asunnottomien asuminen on saatu onnistumaan

intensiivisen tuen avulla. Keller korosti, että panostaminen asunnottomuuden hoitoon pitäisikin nähdä investointina, ei kuluna. Hän piti tärkeänä havaintona sitä, että työorientaatio oli kuntoutuksellista. Myös ihmissuhteiden rakentumisen merkitys on asumisen ohella koettu tärkeäksi.

Päivän paneelikeskustelussa nostettiin esiin AE -periaatteiden mukainen työ sosiaalisena innovaationa, joka edistää sosiaalista osallisuutta. Tärkeää on toisilta oppiminen. Lisäksi kaivattiin poliittiseen päätöksentekoon rohkeutta, jotta eri sektorit ja ammattilaiset voisivat toimia paremmin yhteisen päämäärän saavuttamiseksi.

Keskustelussa tuotiin esiin myös se, että AE -mallin periaatteiden mukaan toimiminen vaatii joustoa erilaisten toimintaympäristöjen ja tarpeiden mukaan; ei ole yhtä oikeaa tapaa toimia. Tutkija **Nicholas Pleace** (*University of York, UK*) painotti, että Eurooppa ei ole yksi ja yhtenäinen toimintaympäristö ja siksi myös palvelujen suunnittelussa tarvitaan joustavuutta. Siellä missä on olemassa yleiset sosiaali- ja terveystalvet, on järkevää käyttää niitä eikä rakentaa erillistä asunnottomille suunnattua järjestelmää.

Volker Busch-Geertsema (*European Observatory on Homelessness*) peräänkuulutti asuntoja: "Asunto ensin on kiva periaate, mutta missä ovat asunnot?" Suomea ja Tanskaa lukuun ottamatta asunto ensin -työ on Euroopassa yhä yksittäisiä hajanaisia hankkeita. Tärkeää on myös miettiä keinoja yksinäisyyden ja toimettomuuden voittamiseksi. Useissa puheenvuoroissa (entisten) asunnottomien osallisuus ja kokemusasiantuntijuuden hyödyntäminen nostettiin myös esille.

Seminaarin yhteydessä Feantsa julkaisi Housing First Guide Europe -oppaan, joka on tarkoitettu käytettäväksi yleisesti asunto ensin -työn toteutuksessa ja kehittämisessä sekä AE -mallin mukaisen työskentelyn aloittamisessa. Valmiina ovat englannin ja ranskankieliset versiot ja lisää käännöksiä on tulossa. Opas koostuu useasta osiosta, joissa kaikissa on jokin aihepiirin mukainen

luettava osa sekä siihen yhdistettyjä videoita ja testejä. Materiaalit koontanut työryhmä teki elokuussa 2015 haastatteluja Suomessa, joten videoilta löytyy myös tuttuja kasvoja (videot löytyvät kootusti Feantsa:n [YouTube](#) kanavalta). Paljon jäi myös aineistoa, joka ei mahtunut mukaan oppaaseen.

Oppaan sivuille pääset [tästä](#) linkistä, jonne Feantsa:n mukaan jossain vaiheessa tulee myös torstaisen seminaaripäivän työpajojen esitysmateriaalit.

Torstain työpajojen nostoja

Social Inclusion: back to the community or back to the work?

Työpajassa käsiteltiin arjen mielekästä toimintaa osallisuuden ja työllistymisen edistäjänä. Ensimmäinen alustus **Silvano Guelilta** (*Psychiatric Hospital Van Gogh Charleroi*) ja **Catherine Depasselta** (*CPAS de Charleroi & Housing First Belgium*) koski mielenterveyskuntoutujien työllistymisen edistämistä, sekä saman mallin mukaisesti toteutettua asunnottomien työllistymisen edistämistä. Lähtökohtana keskustelussa oli

oikeus asuntoon ja työhön perusoikeutena, jonka nähtiin tuovan merkitystä ja sisältöä ihmisen elämään. Asukkaan sitoutuminen vapaaehtoisesti mielekkääseen tekemiseen oli myös motivaatiota lisäävä tekijä.

Asukkailla on kuitenkin monia haasteita, joiden voittamiseen pitää panostaa. Tällaisia ovat esimerkiksi heikko itsetunto, asunnottoman ”leima”, addiktiot, mielenterveysongelmat, olematon työkokemus ja epävakaa käyttäytyminen. Näihin ei perinteisessä systeemissä ole kyetty järjestämään riittävästi tukea, mikä onkin johtanut epäonnistumisiin. Tähän haasteeseen vastaamiseksi on luotu työtoimintaa, jossa lähtökohtana on seuraavat periaatteet: aito kiinnostus työllistymisen ja kuntoutuksen tukemisessa suunnitelmallisesti; ylisektorinen ja monialainen työ; työn teon aitous, jossa oikea palkka (osa-aikatyö tai kokopäivätyö); ennakkoluulojen vähentäminen ja osallisuuden lisääminen; jatkuva ja rajoittamaton tuki, jossa tukea saa niin kauan kuin tarvitaan; asukkaan valinnan mahdollisuus, jossa toiveet otetaan huomioon; yhteinen päätöksentekoprosessi, jossa aitoon asukkaan valintaan ja päätökseen saa ohjausta ja tukea.

Tavoitteiden tulee olla asukkaiden kykyjen mukaan mitoitettuja. Samalla työskennellään itsetunnon, toipumisen ja ihmissuhteiden parantamisen eteen. Parhaimmillaan asukkaan motivaatio kasvaa, kyvykkyyden ja kompetenssin tunne vahvistuu ja osallisuus lisääntyy. Näiden myötä toipuminen edistyy ja asukas löytää itsestään sosiaalisesti aktiivisen roolin.

Sofie Roche (*Premières Heures - Emmaüs France*) kertoi asteittaisen työhön palaamisen vaikutuksista koskien asunnottomia henkilöitä. Organisaatio järjestää asunnottomille yhteiskuntaan integroitumisen edistämiseksi työtoimintaa, johon voi osallistua esimerkiksi tuntiperusteisesti tai hoitamalla jonkin tietyn tehtävän. Periaatteena on osallistuminen omaan tahtiin ja omien kykyjen mukaan. Samalla henkilökunnan kanssa järjestellään muitakin asioita ja työllistymisessä edetään asteittain. Aluksi on lyhyempiä esimerkiksi 26 tunnin sopimuksia, joista edetään oman kyvyn mukaan maksimissaan viiden vuoden sopimuksiin.

Emmauksen toimintaan kuuluu asunnottoman kokonaisvaltainen tukeminen ja ensimmäinen askel prosessissa on asunto, joka nähdään edellytyksenä sille, että työtoiminnassa voi jatkaa. Asumisen ja työtoiminnan järjestäminen ovat tärkeitä myös siksi, että entinen kadulla asunut tulee nähdyksi ihmisenä, kadulla kukaan ei edes katso. Entisten asunnottomien mahdollisuus tehdä tarpeellista työtä on tärkeä keino kunnioituksen ja voimaantumisen kokemiseen. Samalla säännöllinen ruokailu, itsestä huolehtiminen ja arjen rytmittäminen edistävät vointia.

Emmauksen lupaus toimintaan tuleville asunnottomille on se, että alun lyhyistä sopimuksista ja avustavista tehtävistä siirrytään vaativampiin tehtäviin ja pidempiin sopimuksiin, sekä asunto että terveydenhoito turvataan. Työllistämisessä kohdataan myös kannustinloukkuja, mm. sosiaalietuuksien ja velkaantumisen osalta, joihin pyritään vaikuttamaan. Vuonna 2015 toiminnan piirissä oli 200 henkilöä ja tavoite vuodelle 2020 on 300 työllistettyä henkilöä.

Successfully changing the paradigm to end homelessness

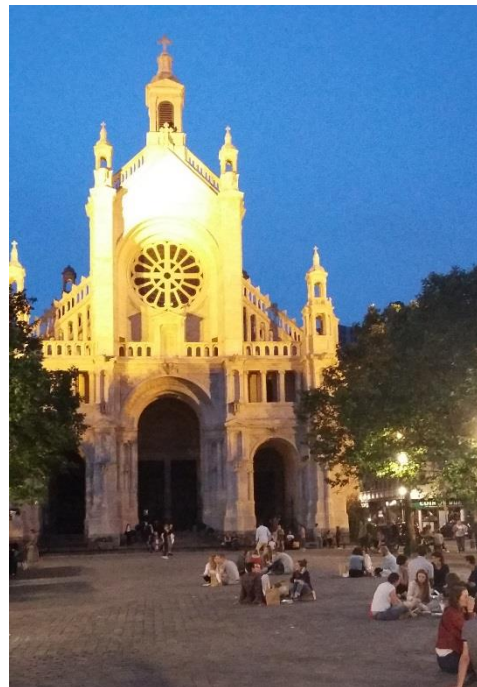
Paradigman muutosta asunnottomuuden hoidossa käsitellessä työpajassa kuultiin ensin Brysselin Samusocial -järjestön AE-hankkeesta, jossa vuoden sisään oli asutettu 12 haastavassa asemassa olevaa nuorta (hankkeesta ja sen haasteita lisää jäljempänä). Työpajan toinen alustus oli **Eero Untamalan** (*Y-Säätiö*) kuvaus Suomen Pelastusarmeijan kokemuksista siirryttäessä asuntolasta asunto ensin -periaatteeseen. Työotteen muutos ei ollut perinteikkäälle raittiusjärjestölle helppo ja tarvittiin paljon pohdintaa sekä taloudellisia että teologisia perusteluja. Pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämishjelmaan sisältynyt asuntoloiden muunto-ohjelma tarjosi taloudelliset edellytykset Helsingin vanhan asuntolan remontoinnille itsenäisiksi asunnoiksi. Toisaalta ohjelma sisälsi myös selkeän pakon, sillä asuntoloista oltiin luopumassa. Pelastusarmeijan perinteistä löydettiin kuitenkin rakennusaineita uuden toimintamallin suunnitteluun. Työn ja yhteisön merkitys tunnettiin ja niistä tulivat keskeiset AE-työn elementit, joiden varassa Pelastusarmeijan uudet asumispalvelut lähtivät kehittämään sekä työntekijöiden koulutusta että asumisyhteisöjään.

Eeron esitys otettiin vastaan mielenkiinnolla, joskin aihe ”keskitetty suhteessa hajautettu asuminen” nosti esiin myös monimuotoisia näkemyksiä, joista valitettavasti ei ajanpuutteen vuoksi keritty enempää keskustelemaan. Euroopassa muutamat toimijat painivat saman tematiikan äärellä ja heidän kanssa vaihdettiin kuulumisia myös työpajan jälkeen.

Samusocial Bryssel: asunto ensin -mallilla asuntoja haastaville nuorille.

Samusocial on voittoa tavoittelematon kansainvälinen avustusjärjestö, jolla on toimintaa monissa Euroopan, Afrikan ja Etelä-Amerikan maissa. Järjestö toimii paikallisten hätäapu-järjestelmien kehittämisessä ja luomisessa sosiaalisesti syrjäytyneiden ihmisten auttamiseksi.

Samusocial Bryssel perustettiin vuonna 1999 tarjoamaan ensisuoja-palveluja, maksuton ympärivuorokautinen puhelinpäivystys sekä liikkuvan tuen ryhmä kaikkein heikoimmassa asemassa olevien asunnottomien tilanteeseen Brysselissä. Ympärivuotinen ensisuoja sijaitsee Brysselin keskustassa ja sinne mahtuu satoja asunnottomia joka yö. Lisäksi talvea varten on lisäsuojia, joihin mahtui joka yö n. 1000 asunnottomaa henkilöä.

Seminaariohjelmaan kuuluvan vierailun tarkoituksena oli tutustua Samusocial Brysselin -ja erityisesti heidän asunto ensin -pilottiprojektin STEP FORWARD toimintaan. Asunto ensin -projektissa majoitetaan kaikkein vaikeimmassa asemassa olevia asunnottomia nuoria suoraan vuokrasuhteeseen yksityisten vuokranantajien kanssa. Samusocial avustaa nuoria asuntojen etsimisessä, vuokrasuhteeseen liittyvissä asioissa sekä asumisen tuessa.

Projekti toteutetaan yhteistyössä julkisen sosiaalitoimen kanssa moniammatillinen asiantuntijatiimi voimin, johon kuuluu: koordinaattori, kouluttaja, psykologi (Samusocial) ja sosiaalityöntekijä, asumisen koordinaattori (sosiaalitoimi)). Projekti alkoi vuosi sitten ja tähän mennessä asutettuja oli yhteensä 12, joista 4 oli asutettu yksityisten vuokranantajien kautta (lopun muun muassa kaupungin asuntoihin). Selvänä haasteena mallissa oli löytää yksityisiä vuokranantajia, jotka olisivat valmiita vuokraamaan asuntojaan kohderyhmän nuorille huolimatta siitä, että nuorilla on taata moniammatillinen tuki asumisen onnistumiseksi. Yhtä lukuunottamatta kaikki asuttamiset tähän mennessä olivat projektissa kuitenkin onnistuneita. Vastaavaa mallia toteutetaan Euroopassa laajaltikin muun muassa Crisis järjestön toimesta Englannissa (katso viime vuoden Lontoon matkaraportti [tästä](#).)

Logement Pour Tous: Sosiaalista välivuokrausta Brysselissä

Brysselissä oli mahdollisuus tutustua myös [Logement Pour Tous](#) -järjestöön, joka tarjoaa välivuokrauspalveluja yksityisten vuokranantajien ja sosiaalisiin perustein valittujen vuokralaisten välillä. Sosiaalista välivuokrausta harjoittavia tahoja kutsutaan ranskankielisellä yleisnimellä Agence Immobilière Sociale (AIS) ja toimintaa löytyy ainakin Belgiasta, Ranskasta ja Luxemburgista. Logement Pour Tous vuokraa asuntoja yksityisiltä omistajilta Brysselissä ja kohtuuhintaista vuokratasoa vastaan järjestö lupaa huolehtia asunnon kunnosta, remontoida asuntoa tarvittaessa sekä taata säännöllisen vuokranmaksun monenlaisten vakuuksien kera.

Brysselissä toimii yhteensä 23 AIS -toimijaa, jotka vuokraavat yli 4000 asuntoa Brysselin alueella sosiaalisin perustein valituille vuokralaisilleen.

Leveraging networks to address the Housing First complexities

Verkostojen merkitystä käsitellessä työpajassa norjalainen **Petter Dahle** (*Housing First Network, Norway*) kertoi Norjan AE-verkostosta, jossa on mukana 15 hanketta. Kokoontumisia on ollut 2-3 kpl vuodessa. Verkosto on toiminut kolmisen vuotta, mutta nyt tulevaisuus on auki rahoituksen päättymisen vuoksi. Dahle peräänkuulutti ennen kaikkea uskollisuutta AE-periaatteille. **Karolien Scheppens** (*CAW Hasselt & Housing First Belgium*) kertoi Belgiassa Limburgin alueella toteutetusta AE-hankkeesta, jossa on asutettu 16 henkilöä. Scheppensin mukaan työote haastaa myös yhteistyöverkostot. Asunnottomat ovat liikkuvaa väkeä eikä AE ei ole aina "happy ending". Prosessit voivat olla hitaita.

Catarina Cortese (*fioPSD, Italy*) Italian fioPSD-verkostosta kuvaili vahvasti yhteisöllistä AE-kehittämistyötä, joka on aloitettu vuonna 2014. Verkosto on järjestänyt koulutusta yhteistyössä esimerkiksi USAn, Kanadan ja Espanjan kanssa ja opastaa pilottihankkeita. Tieteellisessä komiteassa on mukana viisi yliopistoa tai tutkimusinstituuttia, jotka auttavat vaikutusten arvioinnissa. Nyt verkostossa on 52 jäsentä 10 alueella ja 20 kunnassa. Yhteensä 33 hankkeessa on asukkaita 343, joista 55 % on yksin asuvia (miesten osuus on 70 % ja asukkaiden keski-ikä on 50 vuotta) ja 45 % perheitä (lapsia perheissä yhteensä 167). Asuntoja on käytössä 176, joista suuri osa on yksityisiä vuokra-asuntoja. 30 % asumisesta on yhteisasumista, jolloin samassa asunnossa voi olla kolmekin asukasta. Vaikeimpia haasteita kehittämistyössä ovat kulttuurinen muutos, asuntopula ja korkeat asumiskustannukset. Vahvuuksia ovat verkostomainen toimintatapa, paikallisten tarpeiden huomioon ottaminen ja asunnottomuustyön vahvistuminen. Myös sosiaalityössä ammattitaito on noussut. Tärkeimpinä tekijöinä AE-työssä Cortese näkee jatkuvan henkilökunnan kouluttamisen sekä eri sektoreiden välisen yhteistyön.

Perjantain 10.6. seminaari

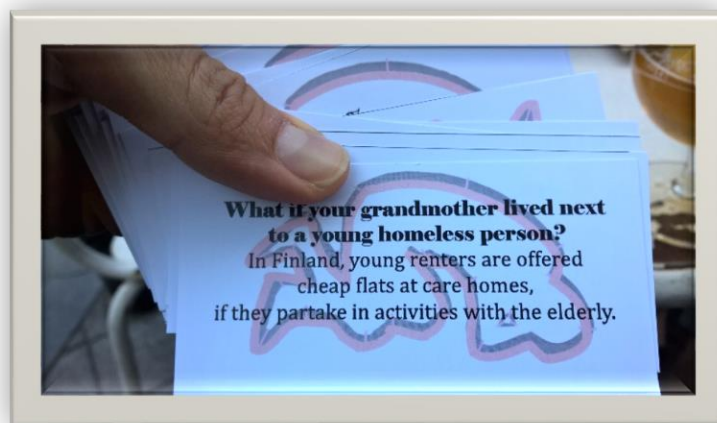
Perjantain pääpuhuja oli **Frank Vandenbroucke** (*President of the 2010 European Consensus Conference Jury and former Belgian Minister for Social Affairs*), joka on Belgian entinen sosiaaliministeri ja johti vuonna 2010 konsensuskokouksen päätöksiä valmistellutta Jurya. Hän korosti, että asunnottomuuden hallinnoinnin (managing) asemasta tulee pyrkiä asunnottomuuden poistamiseen. Siksi tarvitaan asuntoja ja ennalta ehkäiseviä toimenpiteitä. Asunto-vetoisista (housing led) toimintamalleista asunto ensin -työ on kehittynyt viime vuosina eniten. Vuonna 2010 sitä Euroopassa toteutti vain Suomi, nyt hankkeita on useissa maissa. Haasteena on toiminnan laajentaminen: asunto ensin -palveluissa on tuhansia ihmisiä, mutta miljoonat ovat ulkopuolella. Asuntoloita ylläpitävät tahot tulisi saada kumppaneiksi kehitystyöhön. Ratkaisut edellyttävät joustavuutta, rahaa ja jatkuvuutta. Myös asunnottomuutta kokeneiden osallisuus on vielä aliehdittänyt, EU-tasolla olematonta. Yllättävää on, että EU:lla ei vielä ole strategiaa asunnottomuuden poistamiseksi.

Paneelikeskustelussa Peter Fredriksson (*Ympäristöministeriö*) kysyi, että missä nyt ollaan EU:n tasolla, missä on visio? Konsensuskokouksen jälkeen 2010 maailma on muuttunut dramaattisesti. Joka maassa on noussut liikkeitä, jotka vastustavat eurooppalaisia perusarvoja. Miten ne saataisiin uudelleen poliittiselle agendalle? Tarvitaanko uusi liittouma perusihmisoikeuksien puolustamiseksi? Yhteistyö ei ole vielä riittävän vahvaa, vaan tarvitaan vielä yhteistä oppimista esimerkiksi maahanmuuttaja-asioissa. Voisiko Feantsa mahdollistaa tämän? ”Varasta aina, kun näet hyvän käytännön!”

Eoin O’Sullivan (*European Observatory of Homelessness; European Journal of Homelessness*) Feantsa:n tutkijaverkostosta totesi, että vain Suomessa ja Tanskassa AE-työ on ohjelmapohjaista, muualla pieniä projekteja. Palvelut ovat yhä pääosin perinteisiä ja raha seuraa palveluja. **Joan Uribe** (*St. Joan de Deú, Spain*) Espanjasta totesi, että asuntolähtöiset toimenpiteet ovat tehokkaimpia asunnottomuuden poistamisessa. Asuntojen saaminen vain on vaikeaa, esimerkiksi Espanjassa ei ole sosiaalista asuntokantaa. **Raquel Cortes Herrera** (*European Commission*) korosti ennaltaehkäisyä ja kohtuullisten asumisolojen turvaamista kaikille. Unkarilainen tutkija **Boróka Féher** (*BMSKI, Hungary*) totesi, että EU-tasolla tarvittaisiin jonkinlaiset minimioikeudet EU-kansalaisille. **Robert Aldridge** (*Homeless Action Scotland, UK*) Skotlannista pohti asunnottomuutta kokeneiden osallisuutta. Pari asunnottomia ei voi edustaa kaikkia asunnottomia ja kuka edustaa asunnottomuusuhkan alla eläviä ihmisiä?

Nuorisoasunnottomuus esillä Brysselissä

Järjestävän tahon Feantsa:n osana toimiva aktiivinen nuorten asunnottomuustoimijoiden verkosto [Feantsa Youth Network](#) järjesti konferenssin aikana useita tapahtumia nuorisoasunnottomuustyöstä. Tavoitteena oli levittää tietoisuutta nuorten asunnottomuudesta eri puolilla Eurooppa, luoda yhteyksiä ja verkostoja eri tahojen kanssa sekä jakaa tietoa hyvistä käytännöistä nuorten asunnottomuuden ehkäisemisessä ja poistamisessa.

Toisena seminaaripäivänä nuorten asunnottomuutta käsiteltiin erityisessä työpajassa teemalla: *How can we effectively work together to prevent and end youth homelessness?* (lisää työpajasta jäljempänä). Lisäksi nuorisoasunnottomuustyötä edistettiin FEANTSA Youth Network -verkostoitumistapaamisessa sekä verkoston työryhmien projekteissa, joista yhdessä jaettiin ”käyntikortteja” nuorten asunnottomuuden tilanteesta eri puolilla Eurooppaa. Korteilla pyrittiin herättämään keskustelua sekä nuorten asunnottomuuden ongelmista, että sen mahdollisista ratkaisuista.

Perjantain työpajojen nostoja

Näiden työpajojen esitykset löytyvät [Feantsa:n sivuilta](#).

How can we effectively work together to prevent and end youth homelessness? (nro. 10.)

Konferenssin ohjelmistoon kuului nuorten asunnottomuutta käsittelevä työpaja, jonka vetäjinä toimivat Feantsa Youth Network -jäsenet Pasi Ojala ja Roswitha Harner. Työpajassa julkaistiin muun muassa asunnottomien nuorten ihmisoikeusopas (lataa opas [täältä](#)), jonka yhtenä tekijänä toimi työpajassa esitelty kanadalainen projekti A Way Home (**Melanie Redman**, *A Way Home, Canada*; **Stephen Gaetz**, *The Canadian Observatory on Homelessness, Canada*). Projektissa tuetaan nuorten asunnottomuuteen vaikuttavien tahojen yhteistyötä ja verkostoitumista Kanadassa ja määritellään koalitiolle yhteisiä päämääriä ja tavoitteita. Työ on ollut tuloksellista juuri laaja-alaisen verkostoitumisen avulla, jossa alusta alkaen on saatettu yhteen kaikki asian äärellä vaikuttavat tahot.

Lastenoikeuksien puolesta työpajassa oli puhumassa belgialaiset **Bruno Vanobbergen** ja **Leen Ackaert** (*Childrens Rights Commissioner, Belgium*), jotka esittelivät pienimuotoista tutkimusta lasten asunnottomuudesta Flaamien alueella Belgiassa. Lähtökohtana tutkimukselle toimivat tilastot, joiden mukaan joka kolmas asunnoton on alaikäinen ja noin 220 häätöprosessia käynnistyy joka viikko Belgiassa. Keskusteluosiossa käytiin läpi lastenoikeuksien toteutumista asunnottomuustyössä; voisiko esimerkiksi lakiperusteisesti määritellä subjektiivisen oikeuden asuntoon lapsille ja nuorille?

Effective health interventions for homeless people - building bridges across sectors (nro. 4.)

Skotlantilainen **Neil Hamlet** (*National Health Service, Scotland, UK*) kertoi tutkimuksesta, jossa oli laajaan data-aineistoon perustuen kartoitettu asunnottomuuden vaikutuksia ja etsitty parempaa ymmärrystä sen vaikutuksista terveydenhuollossa. Hamlet esitteli tuloksia jäävuorivertauksen avulla: vain pieni osa on näkyvää, todelliset ja laajakantoiset ongelmat ovat pinnan alla piilossa. Taloudellisesti tuloksena oli se, että asunnottomat käyttävät terveyden- ja sairaanhoidon palveluja moninkertaisesti enemmän kuin muu väestö (vrt. Asunnottomuuden vähentämisen taloudelliset vaikutukset; Ympäristöministeriön raportteja 7/ 2011). Havaintona oli se, että näitä ei näkyviä, pinnan alla olevia ongelmia (mielenterveysongelmat, lapsuusajan traumat, riippuvuudet jne.) tulee tunnistaa ja hoitaa samanaikaisesti, jotta hoidolla olisi todellista vaikutusta.

Are you in? Building a European movement to end street homelessness. (nro. 5.)

Englantilainen Building and Social Housing Foundation (BSHF) yhdessä Feantsa:n kanssa koordinoi kampanjaa, jonka tavoitteena on perustaa kaupunkien yleiseurooppalainen liike katuasunnottomuuden päättämiseksi Euroopassa vuoteen 2020 mennessä. Työpajan tarkoituksena oli esitellä kampanjan toimintaa ja tarjota mahdollisuus uusille kaupungeille lähteä toteutukseen mukaan.

Luis Perea ja Begoña Pastor (*RAIS Fundación, Spain*) kuvasivat kampanjan tuloksia Valenciassa, jossa tehtiin aluksi katuasunnottomien laskenta ja haastattelu. Valenciassa toteutetussa ulkona asuvien laskennassa tavoitettiin yli 400 ihmistä, kun virallisen tilaston mukaan heitä olisi vajaat 100. Haastatteleamalla asunnottomia saatiin määrän lisäksi tietää keitä asunnottomat ovat, mistä he tulevat, mikä on heidän terveydentilansa ja kuinka kauan he ovat asuneet kadulla. Tätä varten koulutettiin vapaaehtoistyöntekijöitä, joiden kautta hanke sai laajempaa huomiota.

Tulokset Valenciassa, katuasunnottomien määrän lisäksi, olivat hälyttäviä: haavoittuvaisuus kuten terveysongelmat ja rikollisuuden uhriksi joutuminen oli näkyvää; katuasunnottomien käyttämät hätäpalvelujen vuosittaiskustannukset olivat korkeita; ja 60% katuasunnottomista oli elänyt kadulla yli kolme vuotta. Seuraava tavoite ohjelmassa on 100 asunnon tarjoaminen kolmen vuoden aikana kaikkein haavoittuvammassa asemassa oleville henkilöille asunto ensin -periaatteiden mukaisesti.

Marta Olaria (*Arrels Fundació, Spain*) kertoi myös hälyttäviä uutisia Barcelonasta, jossa vastaavan laskennan tuloksena oli selvinnyt ulkona asuvien lukumääräksi 680, joista 70% oli maahanmuuttajia. Suurimmat ryhmät olivat lähtöisin Romaniasta, Marokosta ja Puolasta. Asunnottomuutta oli kestänyt keskimäärin neljä vuotta. Barcelonassa on ensisuoja, joista kuka tahansa voi hakea yösijaa, myös paperittomat ja maahanmuuttajat. Kuitenkin kriisiytynyt pakolaistilanne haastaa Barcelonan kapasiteettia ja mahdollisuuksia ensisuojan tai muiden asumispalvelujen tarjoamisessa. Barcelonassa laskenta auttoi saamaan asialle julkisuutta.

Näiden kaupunkien kokemuksia pyritään hyödyntämään Lontoossa, kun siellä toteutetaan vastaava kartoitus. Jo nyt on selvää, että palveluja tarjoavien tahojen on muutettava toimintatapojaan.

Lopuksi

Loppupuheenvuoroissa nostettiin esiin EU-komission päätöksentekoon vaikuttaminen. Komission virkamies kertoi, että asunnottomuuden torjuminen on esillä useissakin asiakirjoissa, erityisesti vastikään julkaistussa [Sosiaalisten oikeuksien pilarissa](#). Kuitenkin yhtenäistä Euroopan laajuista asunnottomuuden torjumisen strategiaa kaivataan, kuten myös konkreettista yhteismitallista laajaa kehittämiskokonaisuutta. Tähän todettiin mahdollisena vastauksena Y-Säätiön ja Feantsan käynnistämä Housing First Europe Hub, johon on tulossa jäseniksi toistakymmentä eurooppalaista toimijaa. HF Europe Hub tulee toimimaan Y-Säätiön johdolla.

